

Yn Adrodd i:	Pwyllgor Archwilio Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	14 Mehefin 2012
Aelod / Swyddog Arweiniol: Adfywio a Rheolaethol	Pennaeth y Gwasanaethau Cynllunio,
Awdur yr Adroddiad:	Uwch Swyddog Gorfodaeth Diogelwch Cymunedol
Teitl:	Effeithiolrwydd Gweithredu Gorfodaeth ynghylch baeddu gan gŵn

1. Ynghylch beth mae'r adroddiad?

Mae'r aelodau'n gofyn am adroddiad ar ba mor effeithiol yw gweithredu gorfodaeth o fewn y Cyngor mewn perthynas â chŵn yn baeddu.

2. Beth yw'r rheswm dros wneud yr adroddiad hwn?

Mae'r Adroddiad yn trafod y dulliau a ddefnyddiwyd yn y gorffennol, a ddefnyddir ar hyn o bryd ac y bwriedir eu defnyddio yn y dyfodol o atal a chanfod baeddu gan gŵn yn Sir Ddinbych.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Fod yr Aelodau'n ystyried yr adroddiad ac yn cyflwyno sylwadau ar unrhyw fater sy'n gysylltiedig â gorfodaeth baeddu gan gŵn.

4. Manylion yr Adroddiad

4.1 Cefndir

Mae Baeddu gan Gŵn yn dal y niwsans cyhoeddus sy'n dod o dan "Trosedd Amgylcheddol" y ceir y mwyaf o gwynion yn ei gylch yn Sir Ddinbych. Mae'n cael effaith niweidiol ar fywydau trigolion ac ymwelwyr â'r sir. Mae tystiolaeth mai baeddu gan gŵn, mae'n debyg, yw'r niwsans sy'n ennyn y nifer mwyaf o gwynion i Awdurdodau Lleol yn genedlaethol.

Daw'r drosedd o Faeddu gan Gŵn o dan ddarpariaethau'r Ddeddf Cŵn 1996 a Deddf Gwarchod yr Amgylchedd a Chymdogaethau Glân 2005. Gellir erlyn troseddwr mewn Llys Ynadon a'u dirwyo hyd at £1,000.

Gellir rhoi Rhybudd Cosb Benodol i droseddwr yn lle eu herlyn. Mae'n rhaid cynnig hynny ar ôl hysbysu'r troseddwr y bydd ef neu hi'n cael ei erlyn mewn Llys Ynadon.

Os bydd y cynnig yn cael ei dderbyn, yna mae'r rhybudd yn gytundeb y bydd y troseddwr yn talu £75.00 o fewn cyfnod o 28 diwrnod (a 7 diwrnod ychwanegol a ganiateir ar ddiwedd y 28 diwrnod)

Cytundeb yw'r rhybudd i ryddhau rhag dirwy ac nid yw'n gyfaddefiad o euogrwydd, euogfarn gofnodedig ac ni fydd yn golygu ymddangos yn y llys. Ar yr adeg yma bydd cyflwyniad o dystiolaeth yr erlyniad yn cael ei baratoi.

Cyfyngir y cyfnod erlyn am drosedd felly i 6 mis o'r dyddiad pan achoswyd y drosedd.

Mae gan weithwyr yr Awdurdod a Swyddogion Cefnogi Cymunedol yr Heddlu awdurdod i gyflwyno Rhybuddion Cosb Benodol yn dilyn cyfnod o hyfforddiant a phan fod ganddynt yr awdurdod perthnasol.

Cafodd nifer fawr o weithwyr yr Awdurdod hyfforddiant. Fodd bynnag, mewn gwirionedd, dim ond Swyddogion Gorfodaeth Diogelwch Cymunedol, Gwardeiniaid Cŵn ac i raddau llawer llai, Swyddogion Cefnogi Cymunedol yr Heddlu, sy'n cyflwyno Rhybuddion Cosb Benodol.

Does gan Swyddogion Gorfodaeth dim hawl i garcharu, ac mae pwerau Swyddogion Cefnogi Cymunedol yr Heddlu hefyd yn gyfyngedig.

Dim ond os yw safon y dystiolaeth yn cyfarfod â meini prawf gofynnol tystiolaeth y gellir cyflwyno Rhybudd Cosb Benodol ac mae'n rhaid bod digon o dystiolaeth i fod â siawns resymol o allu erlyn yn llwyddiannus mewn Llys Ynadon.

Mae cynnig Rhybudd Cosb Benodol yn ddewis arall er osgoi cost sylweddol i'r Awdurdod ac i'r Llysoedd. Dim ond os ystyrir fod y derbynnydd yn addas ac yn fodlon derbyn y cynnig y dylid cyflwyno Rhybudd.

Er y ffurfir cytundeb, bydd yn dal gan y derbynnydd hawl i newid ei feddwl a chyflwyno nodyn ynghlwm â'r Rhybudd yn gofyn am wrandawriad llys.

Mae'n ffaith fod nifer cynyddol o aelodau'r cyhoedd yn berchen dau gi yn hytrach nag un.

4.2 Gweithgareddau Gorfodaeth rhwng 2008 a heddiw

Ers 2008, mae Gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd Cyngor Sir Ddinbych wedi mabwysiadu 'trefn orfodaeth gadarn'.

Yn hanesyddol, ychydig o swyddogion adran Wardeniaid Cŵn a Diogelwch Cymunedol oedd yn ymchwilio i gwynion o Faeddu gan Gŵn. Rhwng 2008 a Mai 2010 ychydig o adnoddau oedd ar gael ac yn amlwg ychydig o bwysigrwydd oedd yn cael ei roi ar ymdrin â'r drosedd.

Oherwydd galw cyhoeddus gosodwyd llawer mwy o bwyslais ar hyn ym mis Mai 2010 pan ddechreuodd y cynllun peilot Gorfodaeth Diogelwch Cymunedol ar y Cyd.

Roedd problemau Troseddau Amgylcheddol yn eu hystyr ehangaf eu hystyried. Fodd bynnag, daeth yn amlwg mai troseddau, yn gyntaf baeddu gan gŵn ac, yn ail, taflu ysbwriel oedd rhai angen y mwyaf o sylw.

Mae mwy na 10 Swyddog Gorfodaeth wedi bod yn gweithio'n gyson ar yr hyn sy'n cael ei ystyried yn flaenoriaeth.

Cafwyd cyfnod o addysgu trwy gyflwyno rhybuddion cyn dechrau erlyn y troseddau. Erbyn hyn mae trefn gadarn o 'oddef dim' wedi'i sefydlu.

Ar ddechrau'r Gweithgareddau Amgylcheddol misol yn Sir Ddinbych (a Chonwy) roedd hyd at 12 Swyddog Gorfodaeth, swyddogion eraill ag awdurdod a Swyddogion Cefnogi Cymunedol yr Heddlu'n gweithio'r benodol yn y Rhyl, Prestatyn, Dinbych a Llangollen yn cyflwyno Rhybuddion Cosb Benodol. Canolbwyntiwyd yn benodol ar yr ardaloedd hynny a oedd i'w gweld yn dioddef y mwyaf o broblemau (y Rhyl).

Cafwyd cryn lwyddiant wrth gyflwyno rhybuddion am faeddu gan gŵn ond nid oedd cymaint o lwyddiant gyda throeddau taflu ysbwriel. Dim ond ar hap yr oedd baeddu gan gŵn yn cael ei ddarganfod a daeth yn amlwg mai cudd wybodaeth fyddai'r allwedd i lwyddiant.

Rhoddwyd pwyslais mawr ar fod swyddogion unigol y tî m Gorfodaeth Diogelwch Cymunedol yn ymchwilio i bob cwyn ynghylch baeddu gan gŵn gan gysylltu â'r person a gyflwynodd y gŵyn, gofyn am lanhau'r stryd ac erlyn y troseddwr.

Mae'n gyffredin bod swyddogion yn patrolio yn eu dillad eu hunain yn aml ac yn mynd â chwn i'w canlyn er mwyn ymdoddi i gefndir yr ardaloedd lle cyflawnir y troseddau.

Gwnaed gwaith ataliol arall megis holi o dŷ i dŷ mewn ardaloedd lle ceir cwynion, codi arwyddion newydd a biniau cŵn ac ysbwriel newydd yn lle hen rai. Rhannwyd 'bagiau baw cŵn' hefyd, yn rhad ac am ddim.

Daeth y llwyddiant mwyaf trwy ddefnyddio teledu cylch cyfyng mewn manau cyhoeddus i gyfeirio swyddogion i'r ardaloedd ble roedd troseddwr yn cael eu gweld â'u cŵn yn baeddu a chanolbwyntio patrols ar yr ardaloedd a oedd yn cael eu hystyried yn 'fannau poeth baeddu'. Roedd hynny hefyd yn golygu fod delweddau o'r troseddau yn cael eu recordio ac ar gael i swyddogion eu gweld. Roedd hynny'n eu galluogi i ganfod troseddwr a chyflwyno Rhybuddion Cosb Benodol.

Roedd swyddogion allan yn aml yn gynnar yn y bore a chyda'r nos sef yr adegau gorau i ganfod cerddwyr cŵn yn troseddu. Roedd swyddogion yn ymateb yn unol â gwybodaeth gan rai yn cwyno.

Anaml yr oedd yn werth chweil cynnal patrolau 'ad hoc' ac ystyrir eu bod yn wastraff ar adnoddau.

Gofynnwyd i bawb a gafodd eu cyfsweld ar ôl cyflwyno cwyn ynghylch cerddwyr cŵn yn troseddu i wneud datganiad tyst a bod yn barod i gyflwyno tystiolaeth lafar pe byddai angen. Fodd bynnag, mewn gwirionedd, dim ond Swyddogion Gorfodaeth sydd erioed wedi cyflwyno tystiolaeth fel tyst. Fel arfer, cymdogion y troseddwyd sy'n cwyno ac yn dyst i'r troseddau, ac mae ofn dialedd neu aflonyddwch yn eu gwneud yn amharod i gyflwyno tystiolaeth. Mae'n well ganddyn nhw oddef canlyniad y baeddu na bod posibilrwydd o wrthdaro agored. Dyma'r ffaith a fydd hynny byth yn newid.

Roedd canfod pobl oedd yn caniatáu i'w cŵn faeddu'n cael ei ystyried yn waith cymharol hawdd cyn dechrau ar yr ymdrech barhaus ar ôl Mai 2010.

Daeth yn anoddach, yn y cyfnod ar ddiwedd 2010 a dechrau 2011, canfod troseddau o'r fath a sylweddolwyd y byddai'n rhaid cael ffyrdd eraill o ddal i roi pwysau ar ddatrys y broblem.

Roedd dal ati a rhywfaint o gyhoeddusrwydd da yn y cyfryngau'n anfon y neges fod rhybuddion cosb benodol yn cael eu cyflwyno'n rheolaidd i droseddwyd. Roedd gosod dirwy sylweddol yn ddigon o 'sioc' i bobl sylweddoli canlyniadau bod yn berchennog anghyfrifol ar gi .

4.3 Dulliau o atal a chanfod

Defnyddiwyd y dulliau canlynol, ac maen nhw'n dal i gael eu defnyddio, gan Orfodaeth Diogelwch Cymunedol yn Sir Ddinbych gyda gwahanol raddau o lwyddiant mewn atal a chanfod troseddau baeddu cŵn.

4.3.1 Rhybuddion Cosb Benodol

Mae rhybuddion yn dal i gael eu cyflwyno ond llai o ran nifer oherwydd bod pobl sy'n anwybyddu'r gyfraith yn deall yn iawn erbyn hyn fod gorfodaeth yn rymus ers Mai 2010. Daeth peidio â chlirio baw cŵn yn stigma gymdeithasol, sydd wedi achosi'r rhai sy'n dal i wrthod cydymffurfio i gyflawni'r drosedd ar ôl iddi dywyllu, allan o olwg y teledu cylch cyfun neu mewn ardaloedd lle na ellir eu gweld.

4.3.2 Cyhoeddusrwydd

Cafwyd peth diddordeb achlysurol ond byrhoedlog gan swyddfa'r wasg Cyngor Sir Ddinbych a chyhoeddusrwydd gennym ni'n hunain hefyd . Mae'r cyfryngau cenedlaethol yn sôn weithiau am beryglon iechyd posibl baw cŵn ac mae erthyglau a sylwadau yn y wasg leol wedi pwysleisio'r broblem a chodi ymwybyddiaeth.

4.3.3 Cyfranogaeth yr Heddlu / Swyddogion Cefnogi Cymunedol yr Heddlu

Mae ymgyrchoedd ar y cyd a chyfathrebu cyson gyda'r Heddlu wedi methu â chynnal diddordeb mewn chwilio am droseddwyr baeddu cŵn, waeth beth yw cyfarwyddid uwch swyddogion yr heddlu ac anogaeth Cyngor Sir Ddinbych.

4.3.4 TELEDU CYLCH CYFYNG

Mae'r teledu cylch cyfyng yn dal i gael ei ddefnyddio. Rhoddir sylw cyson i adroddiadau wythnosol teledu cylch cyfyng ar droseddau amgylcheddol. Mae ansawdd tystiolaeth ynghylch troseddau yn amrywiol o ran clirdeb y delweddau a'r dystiolaeth sy'n cael ei gyflwyno. Dim ond y digwyddiadau sy'n cyrraedd y safon gofynnol o brawf sy'n cael eu dilyn. Teledu Cylch Cyfyng yw'r ffordd orau o ddal troseddwyr.

4.3.5 Cyfathrebu gyda'r cyhoedd (addysg)

Wrth ymateb i gwynion lle nad oes digon o dystiolaeth yn gyffredinol neu nad oes neb yn fodlon rhoi tystiolaeth ysgrifenedig yn eu cylch, defnyddir dulliau amgen. Dosbarthir llythyrau yn yr ardal yn annog adrodd yn ôl ar ddigwyddiadau o faeddu, cudd wybodaeth ar droseddwyr a gwybodaeth i'r rhai sy'n amau y byddent yn cael eu herlyn ar ôl cael eu dal. Daeth archwiliadau amgylcheddol gydag unigolion a grwpiau ac annog plant mewn ysgolion yn ddulliau mwy effeithiol o addysgu. Yn ddiweddar, gosodwyd cystadlaethau mewn ysgolion i blant a'u teuluoedd a oedd yn boblogaidd iawn. Mae hyn yn ffordd werth chweil o daclo'r broblem a fydd yn derbyn mwy o bwyslais.

Mae presenoldeb cyson mewn cyfarfodydd trigolion a gweithgareddau cymdeithasol (adnoddau chwaraeon).

Mae bagiau cŵn yn cael eu rhoi mewn Siopau Un Stop, mewn Llyfrgelloedd ac i unigolion sy'n cael eu gweld yn clirio baw eu cŵn.

4.3.6 Mannau Cyhoeddus

Gwneir gwaith yn gyson i ymateb i geisiadau i glirio baw cŵn ac i gynnal archwiliadau mewn ardaloedd i weld a oes angen biniau ac arwyddion.

4.3.7 Contractwyr

Mae Sir Ddinbych wedi cyflogi llawer mwy ar gontractwyr preifat trwy asiantaethau cyflogaeth rhwng Mehefin 2011 ac Ionawr 2012 (a Chonwy hefyd, yn ddiweddar).

Cafodd y rhan fwyaf o rybuddion eu cyflwyno ynghylch ysbwriel. Roedd troseddau baeddu cŵn yn llai cyffredin a daeth yn hyd yn oed anoddach eu canfod drwy batrolio'n unig.

Daeth y ddau swyddog yn adnabyddus mewn ardaloedd o bryder a throeddwy'r posibl yn eu hadnabod er nad oedd unrhyw fath o adnabyddiaeth weladwy.

Rydym wedi cael cyhoedduswydd da wrth i aelodau'r cyhoedd ganmol y gwaith

Daeth gwaith contractwyr i ben oherwydd nad oedd digon o rybuddion yn cael eu cyflwyno i gynnal eu gwasanaeth.

Ers hynny, mae Swyddogion Diogelwch Cymunedol wedi ail ddechrau ar y gwaith unwaith eto.

Mae defnyddio camerâu pen i adnabod ac atal troeddwy'r anodd wedi bod yn llwyddiannus a bydd yn declyn hanfodol ar gyfer y dyfodol.

4.3.8 Ymchwilio i droeddau

Mae pob adroddiad i Gyngor Sir Ddinbych yn cael sylw gan ddefnyddio'r holl ddulliau uchod. Siaradir â phob cwynwr ynghylch ei b / phryderon ac mae'n cael gwybodaeth ar ganlyniad yr ymchwiliadau.

4.4 Casgliad

Yn ystod y cyfnod 2010 i 2011, cafodd 55 o Rybuddion Cosb Benodol am faeddu cŵn eu cyflwyno yn Sir Ddinbych.

Rhodddwyd 18 rhybudd cosb benodol yn ystod y cyfnod 2011 i 2012.

Cafodd 1 person ei erlyn am faeddu gan gŵn.

Cafodd pob dirwy Rhybudd Cosb Benodol eu talu.

Mae'n amlwg fod y llwyddiant blwyddyn gyntaf y peilot Gorfodaeth Diogelwch Cymunedol wrth ganolbwyntio ar leihau baeddu gan gŵn wedi codi ymwybyddiaeth y cyhoedd fod cyflawni troedd o'r fath yn gallu arwain at erlyniad.

Heb os, mae'r gwarth o gael eu dal yn troeddu wedi bod yn rhan fawr mewn newid agwedd pobl. Mae mwy o anogaeth i adrodd ar ddigwyddiadau wedi bod rhywfaint yn wrth gynhyrchiol.

Mae nifer y cwynion wedi cynyddu ond mae nifer y Rhybuddion Cosb Benodol wedi gostwng.

Mae yna dystiolaeth bob dydd o newid agwedd. Erbyn hyn mae perchnogion cŵn i'w gweld ym mhob rhan o'n sir yn clirio baw eu cŵn. Mae biniau ysbwriel a baw cŵn yn gorlifo.

Mewn cyrch ym mis Ebrill 2012 gan y tî m gorfodaeth Diogelwch Cymunedol gwelwyd 20 perchennog ci yn ddilynol yn clirio baw eu cŵn ac yn gwaredu'r bag yn briodol.

4.5 Argymhellion

Mae'n rhaid parhau i gyflwyno Rhybuddion Cosb Benodol er gwaethaf fod troseddu'n cael ei ystyried fwy nag erioed yn warth cymdeithasol a bod hynny'n ei wneud yn anos i'w ganfod. Bydd yna rai bob amser sy'n ceisio anwybyddu'r gyfraith ac mae tystiolaeth i awgrymu eu bod erbyn hyn yn fwy cudd a thwyllodrus o ran ble a phryd maen nhw'n gadael i'w cŵn i faeddu.

Fodd bynnag, nid cyhoeddi Rhybuddion Cosb Benodol yw'r ateb cyflawn i'r broblem.

Mae'n bwysig pwysleisio bod angen cudd wybodaeth i gasglu digon o dystiolaeth i gyfiawnhau erlyn ac mae'n bwysig hefyd cynnig Rhybudd Talu Cosb yn lle erlyn.

Bydd yn rhaid dal i ddefnyddio teledu cylch cyfyng i gasglu tystiolaeth o droseddu.

Dylid adolygu hyfforddiant swyddogion i sicrhau bod eu sgiliau ymchwilio ac adnabod troseddwy'r ac o ran safonau profi yn gwella.

Dylid hefyd adolygu amodau a'r gofyn am contractwyr a swyddogion gorfodaeth wrth ymdrin â'r paragraff uchod o ran safonau prawf ac adnabod troseddwy'r.

Dylid rhoi mwy o bwyslais ar addysg mewn ysgolion ac yn y gymuned. Mae'n rhaid i'r cyhoedd dderbyn cyfrifoldeb am gefnogi trefniadau gorfodaeth.

Dylid ystyried paratoi Siarter ar gyfer cerddwyr cŵn a Siarterau tebyg gyda'r Awdurdod Lleol, Cymdeithasau Tai, busnesau a grwpiau eraill. (Defnyddir y rhain yn eang ac yn llwyddiannus iawn)

Mae'n rhaid cyfathrebu'n well â'r cyfryngau wrth adrodd ar erlyniadau, ymgyrchoedd a mentrau.

5. Sut y bydd y penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae gorfodaeth ar droseddau amgylcheddol, yn enwedig cŵn yn baeddu, yn cysylltu â blaenoriaethau "Adfywio ein Cymunedau" a "Dod yn Agosach at ein Cymunedau".

6. Beth fydd y gost a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Amherthnasol

7. Pa ymgynghori a wnaed?

Dim

8. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Ansicr?

9. Yr Hawl i Benderfynu

Dim angen penderfyniad - amherthnasol

Mae Erthygl 6.3.2(c) o Gyfansoddiad y Cyngor yn caniatáu i bwyllgorau archwilio ystyried unrhyw beth sy'n effeithio ar yr ardal neu ar ei thrigolion.

Swyddog Cyswllt:

Pennaeth y Gwasanaethau Cynllunio, Adfywio a Rheolaethol
Ffôn 01824 706925